

Lehet-e húzóágazat a vegyipar?

Mitől húzóágazat a húzóágazat?

Pusztán a GDP növelése nem elég, ezen belül szükséges, hogy bővüljenek a munkahelyek, az adók, a beruházások, a beszállítói kör, a kutatás-fejlesztés.

Nemzetközi háttér:

- Az EU vegyipari stratégiája:
 - Emberi egészség és a környezet védelme
 - Az EU versenyképességének fenntartása
 - A belső piac széttöredezésének megelőzése
 - Átláthatóság növelése
 - Az állatkísérletek visszaszorítása
 - A WTO és az EU közötti megállapodások teljesítése
- Vállalati koncentráció
- Molekuláris iparok felfutása (gyógyszeripar; félvezető gyártás; nanotechnológiák)
- Növekvő környezettudat

Érvek a magyar vegyipar, mint húzóágazat mellett:

A). Kedvező jellemzők

- Iparban foglalkoztatottak kb. 10 %- át a vegyipar adja közel 76 ezer fő
- Közel 2. 000 db jogi személyiséggel rendelkező vegyipari vállalkozás
- a 2. 000 fő feletti vállalkozások száma 6 db,
- döntően alapanyag gyártó cégek;
- Számottevő a magas hozzáadott értékű (nem „commodity”) termékek aránya;
- Az előállított termékek 75 %- át exportra értékesítik. A legfontosabb piac az Európai Unió (termékkivitel közel 64 %- a) magas minőségi követelmények;
- Folyamatosan, gyorsan javuló teljesítmény, bővülő termelés (2004- ben 7, 6 %- os növekedés);
- Folyamatos fejlesztések, új technológiák bevezetése, javuló költséghatékonyság;
- Végrehajtott beruházások értéke 1990- 2003: 1. 804 Mrd Ft; 2004-ben összesen 325 Mrd Ft (1,29 Mrd EUR érték) – ez a magyarországi beruházások 36 %-a;
- A magyar vegyiparban a szerkezetváltás befejeződött, míg a környező országokban jelenleg van folyamatban;
- Gazdaságos egységkapacitások működnek;

B) Innovatív iparág:

- A feldolgozóiparban foglalkoztatott K+F-ben dolgozók kb. 60%- a a vegyiparban dolgozik;
- Hatékonyan működő K+ F szervezetek vannak a nagy vállalkozásoknál;
- Nagy vegyipari vállalatok a kutató helyekkel intenzív kapcsolatokat építettek ki;
- A felsőfokú szakemberképzés további fejlesztése, modernizálása; a vegyipari közép fokú képzés erősítése jól megtérülő beruházás
- A magyar vegyipar korszerű, versenyképes, költség hatékony – fejlett nyugat- európai és japán – technológiákat alkalmaz;
- Saját technológiák: a gyógyszeriparban, a műanyag alapanyag gyártásban
- Az egyik leginnovatívabb terület a vegyipar (gyógyszeripar, vegyi anyaggyártás);

C) Szerteágazó kapcsolatrendszer:

- Gépipar, vegyipari gépgyártás, szolgáltató ipar, szerelő ipar, informatikai ipar, feldolgozó ipar (végtermékgyártók),
- Műanyag késztermékek (építőipar, autóipar, bútoripar, egészségügy, festékipar, elektronika stb.) részére

D) Erős tőkevonzó képesség:

- A magyar vegyiparban a külföldi tőke aránya 75 %- os;
- Nagy volumenű beruházások a vegyi alapanyag gyártás területén (pl.: TVK, BorsodChem);
- Vegyipari parkok tőkevonzása: Linde, Air Liquid, Dynea, Akzo, stb...
- Stratégiai partnerek – hálózat (networking) – Kingspan, British Vita

E) Kedvező földrajzi elhelyezkedés:

- Földrajzilag és gazdaságilag két régió határán,
- Dinamikusan fejlődő közép- kelet európai vegyipari felhasználás;
- KKE piacok ismerete,
- Folyamatosan erősödő piaci jelenlét az ukrán és orosz piacokon (pl.: RG, BC, MOL)
- A magyar vegyipar a régió vegyiparának nyertese lehet: aktívan részt vehet a régió vegyiparának konszolidációjában
- A hazai kőolaj-feldolgozó iparág (MOL) nemzetközi terjeszkedése folyamatban van, ugyanez jellemző a TVK-ra, valamint a Richter Gedeon Gyógyszergyárra is.

Esetleges ellenérvek a vegyiparral szemben:

A) Előnyök és kockázatok:

- Európai Vegyipari Tanács (CEFIC) felmérése 2004 elején)
- Hét ország: B, D, E, F, GB, I, S
- > 9000 ember, az EU bővítés előtti lakosságának 88%- át reprezentálja
- Vegyipar tevékenységének megítélése (48% pozitív; 44% negatív)
- A megkérdezettek szerint a vegyipar főbb előnyei: életminőség javulása (33 %), innovatív technológiák (19 %), szennyezések csökkentése (15 %), munkahelyek megtartása (14 %), egyéb (nincs előnye, nem tudja, stb) 19 %
- A megkérdezettek szerint a vegyipar főbb kockázatai: víz és légszennyezés (27%), egyéb környezetkárosító hatás (24%), egészségkárosítás(18%),
- A kémiai biztonság nemzetközi probléma

B) Hazai problémák és lehetőségek:

- Alapanyag- és energiaellátás helyzetének alakulása?
- Export- import aránya és szerkezete?
- Léteznek- e speciális magyar kitorési pontok?
 - Gyógyszeripar
 - Mezőgazdasági kémiai technológia
 - Biotechnológia
 - Automatikus érzékelő és beavatkozó rendszerek
 - Kemometriai jel- és adatfeldolgozás
- Kutatás- fejlesztés helyzete és jövőbeli alakulása

Összefoglalás

A) A vegyipar már most is húzóágazat, mert:

- Exportorientált termelés, világpiacon versenyképes termékek,
- Magas hozzáadott értékű termékek aránya számottevő,
- Kiemelkedő növekedési potenciál Közép- Kelet- Európában,
- Közvetve (más iparágakkal fennálló szerteágazó kapcsolatrendszer révén) és közvetlenül magas hozzáadott érték.
- Munkahelyeket teremt és tart meg, bővülni fog a beszállítói szerep
- A gazdaság növekedéséhez közvetve és közvetlenül jelentősen hozzájárul nemzetgazdasági és régiós szinten is,
- Magas hozzáadott értéket előállító, jól képzett humán erőforrást igényel,
- K+ F intenzitása magas mind termékfejlesztési, mind pedig technológiafejlesztési vonalon. A K+F intenzitást azonban növelni kell a hosszú távú versenyképesség érdekében.

B) Ahhoz, hogy a vegyipar a jövőben még jobban húzóágazat legyen, illetve az is maradjon:

- Társadalmi megítélését javítani kell
- A környezetvédelmi szempontokat gazdaságos működés mellett kell érvényesíteni
- A versenyképesség további javítása érdekében szükséges:
 - Felsőoktatás megerősítése,
 - A menedzsment minőségének további javítása
 - Kutatás gyakorlati orientációja kiemelt támogatásokkal
 - Beszállítói hálózat megerősítése
 - Kapcsolódó biotech cégek támogatása
 - Nagyvállalati K+F közvetett támogatása
 - Nemzetközi színvonalú kutatóközpontok kialakítása a gyógyszeripari, a nanokémiai és a környezetvédelmi kutatások területén,
 - FDI ösztönzése a vegyipar területén,
 - KKV- k innovációt ösztönző programok indítása, koncentráltan, ígéretes niche témák mentén,
- Új globális magyar vegyipari termékekre van szükségünk

[Imre József](#)

Stratégiai Főosztály